

J. M. KLINKHAMER

1902—1927

„De tandheelkunde in Nederland dient verbeterd te worden, en elk lid moet doordrongen zijn van z'n plicht, haar te verheffen." Zoo sprak op 14 Januari 1905 in de toen nog heel jonge Vereeniging van Nederlandsche Tandartsen haar voorzitter Klinkhamer. En nu hij op het punt staat, een mijlpaal te passeeren, waarbij men even pleegt stil te staan, constateeren wij met dankbaarheid, dat, wat zijn persoon betreft, deze woorden niet slechts woorden zijn gebleven, maar zonder overdrijving als het devies van zijn beroepsleven mogen worden aangemerkt.

Vanaf dat hij 19 Mei 1902 het tandartsdiploma verkreeg, heeft Klinkhamer in 's-Gravenhage de praktijk uitgeoefend en deze werd al spoedig succesvol en groot, maar zij belette hem niet, om aan het tandheelkundig vereenigingsleven een werkzaam, veelal een leidend aandeel te nemen. De lezer heeft er recht op, in dit artikel te worden herinnerd aan de verschillende functies, welke K. in den loop der jaren heeft bekleed. Daarom volge hier de opsomming, dat hij voorzitter was van de Vereeniging van Nederlandsche Tandartsen vanaf de oprichting in 1904 tot 1912 en van 1921—'23; daarna bleef hij als commissaris in haar bestuur zitting houden. Vanaf de oprichting nam hij deel aan het bestuur van de Nederlandsche Vereeniging tot Bestrijding van het Tandbederf; na eenige jaren reeds (1913) trad hij als haar voorzitter op en bleef dit tot 1920. In 1908 trad hij toe tot het Gezelschap, dat destijds het Tijdschrift voor Tandheelkunde uitgaf, tegenwoordig

heeft hij zitting in het Algemeen Bestuur van de betreffende vereeniging, terwijl hij bovendien vele jaren lang deel uitmaakte van de redactie, meer speciaal belast met de rubriek der prosthodontie. De Haagsche Tandheelkundige Vereeniging richtte hij in 1909 mede op, was er toen eerst bestuurslid van en later eenige jaren de voorzitter. De Nederlandsche Maatschappij tot Bevordering der Tandheelkunde diende hij gedurende vele jaren op een leidende plaats in eenige belangrijke commissies en als lid van haar Hoofdbestuur (van 1920 tot 1926). In de 's-Gravenhaagsche „Denta” (inrichting voor tandheelkundige hulp aan mindervermogenenden) staat hij sedert de oprichting (1923) aan het hoofd van 't bestuur. De Nederlandsche tandheelkundige congressen bereidde hij mede voor of was er sectie-voorzitter. Hij was lid van de Staatscommissie-Zwaardemaker, inzake het tandheelkundig onderwijs (1906).

Misschien is deze lijst niet volledig, maar de voornaamste data uit den staat van dienst van dezen kampioen zijn hier toch wel genoemd.

Het is niet doenlijk, om te dezer plaatse uiteen te zetten, wat Klinkhamer in al deze functies heeft gepresteerd. Maar van een paar der belangrijkste mogen hier enkele bijzonderheden worden gememoreerd.

En dan denken wij wel in de eerste plaats aan de Vereeniging van Nederlandsche Tandartsen, *zijne* vereeniging. Tot de oprichting hiervan in 1904 had hij mede het initiatief genomen en bij de constitueering werd hij, zooals boven gezegd, haar voorzitter. Met ijver en in de beste harmonie met de overige functionarissen weet hij, onder de zich snel wijzigende omstandigheden der tandheelkunde en van het tandheelkundig onderwijs in ons land, deze vereeniging in weinige jaren tot bloei te brengen. Hij wijdt er met enthousiasme zijne zorgen aan de vakbelangen in den uitgebreidsten zin (het was vóór den tijd, dat de Maatschappij de andere vereenigingen van een groot deel van die zorg ontlast had), beraamt requesten aan de regeering, strekkende tot reorganisatie van

wettelijke regelingen, in verband staande met ons beroep, gaat ervoor op audiëntie bij den Minister van Binnenl. Zaken (een departement van Onderwijs bestond nog niet), en wordt door zijne functie benoemd in de reeds vermelde Staatscommissie.

Maar behalve dit alles, waarmede hij toch zeker aan z'n verplichtingen als voorzitter ruimschoots zou hebben voldaan, houdt hij in die eerste jaren schier in elke vergadering een voordracht of demonstratie, waarmede hij kennen en kunnen van de collega's vermeerdert, en hen voortdurend aanspoort, om ook zelf hun aandacht te blijven wijden aan den vooruitgang van ons vak. Na zeven jaren dienst stelt hij zich niet meer als voorzitter herkiesbaar, maar de vergadering laat hem letterlijk niet los en weet gedaan te krijgen, dat hij nog één jaar aanblijft, tot hij eindelijk in 1912 zijne vrijheid hernemen kan.

Het is zeker niet te verwonderen, dat de vereeniging dan aan haar dankbaarheid voor zijn werk uitdrukking geven wil, door hem het eerelidmaatschap aan te bieden; — hetgeen hij overigens slechts aanvaardt, op voorwaarde, dat hij tevens gewoon lid mag blijven, met alle rechten en verplichtingen daaraan verbonden. Wel wordt hij dan nog lid van de toenmaals bestaande Commissie tot Regeling der wetenschappelijke Werkzaamheden, maar tot 1921 slaagt hij erin, zich buiten het bestuur te houden. Dan gelukt het de vereeniging, voor de tweede maal beslag op zijn persoon te leggen: hij is weer gedurende twee jaren voorzitter, waarna hij in andere functie in het bestuur blijft.

In Juni 1919, bij gelegenheid dër viering van het derde lustrum neemt Klinkhamer het initiatief tot aanbieding van het geschilderde portret van Dr. Th. Dentz aan het Tandheelkundig Instituut te Utrecht en hij geniet het voorrecht in Januari d.a.v., als dit plan tot uitvoering komt, in de hiervoor belegde plechtige bijeenkomst den welhaast tachtigjarigen Meester met woorden van dankbaarheid en hoogachting toe te spreken.

Wanneer men nu nog bedenkt, dat, vanaf Juli 1904 tot op het oogenblik, dat wij dit schrijven, K.'s naam niet minder dan 26 maal als spreker of demonstrator op de programma's en in de verslagen der vergaderingen voorkomt (en wanneer dit artikel verschijnt, zal het cijfer al weer anders zijn!), dan zal men kunnen begrijpen, dat wij van de Ver. v. Nederl. Tandartsen spraken als van *zijne* vereeniging.

Zelden of nooit zijn het uitvoerige wetenschappelijke verhandelingen geweest met uitgebreide literatuuroverzichten, welke hij ten beste gaf. Naast enkele malen onderwerpen van tandheelkundig-socialen aard noemen wij als typen: besprekingen van het vullen der tanden met goud, met porselein, met inlays, herhaalde malen over gietwerk, diverse kunstkronen, celluloidprothesen, obturatoren, steeds met demonstraties gepaard gaande. Toonde K. zich bij al deze gelegenheden de handige en kundige beheerscher van het technisch gedeelte van ons beroep, vanaf 1921 behandelt hij onderwerpen op prosthodontisch gebied, welke niet voornamelijk de techniek betreffen, als: Bevestiging en evenwicht bij de Leer der Tandvervanging, Wat kunnen wij in de naaste toekomst ten opzichte van plaat- en brugwerk verwachten, Iets over Frameprothese en -brugwerk. En hij bespreekt aan de hand van praktijkgevallen deze onderwerpen dusdanig logisch, instructief en onderhoudend, dat het auditorium in ruime mate den redenaar zijne appreciatie toont.

Het moet wel voor een deel deze groote voorliefde voor het experimenteren in en studeeren van de prothetische tandheelkunde zijn geweest, welke K. met zooveel ambitie en ijver in de Ned. Maatschappij tot Bevordering der Tandheelkunde vanaf haar oprichting, 12 jaren lang, zich aan het hoofd heeft doen stellen van het tegengaan der onbevoegde uitoefening. Het beunhazen op het gebied der tandvervangkunst moest dezen man wel een doorn in het oog zijn. En dat hij juist aan dezen moeilijken, ondankbaren arbeid van de Maatschappij zijn goede krachten met dikwijls weinig medewerking heeft gegeven, zal wel voor een goed deel hierdoor te ver-

klaren zijn, dat hij zoo diep doordrongen was van de groote waarde van wetenschappelijk uitgeoefende prosthodontie en van het onheil, dat door knoeien, zonder algemeen tandheelkundig en technisch inzicht, kan worden aangericht.

Naast dit werk is K. in de Maatschappij vooral op den voorgrond getreden als voorzitter van de Onderwijs- en Examen-commissie, welke functie hij van 1915—1921 bekleed heeft. Hier vond hij vele medestanders, die hem steunden in zijne voortvarende pogingen, om volgens een bepaald project het onderwijs in de tandheelkunde te reorganiseeren. Reeds onder zijn voorzitterschap en nog jaren lang daarna werd echter dit gebied tot een terrein van internen strijd, zóó hevig soms als de Maatschappij nog niet gekend had. Toen eindelijk de ontwikkeling der debatten het uitzicht opende op eene verzoening der tegenstrijdige meeningen, onthield ook Klinkhamer zijne medewerking hiertoe niet.

Hoe duidelijk in die jaren de onderlinge meeningsverschillen ook aan het licht waren gekomen, en hoe hartstochtelijk ze somtijds ook waren geuit, het heeft ook K.'s felste tegenstanders nimmer belet, hem met onverminderde persoonlijk vriendschappelijke gevoelens tegemoet te treden, want niemand immers twijfelde eraan, dat slechts één motief zijne overtuiging leidde: „De tandheelkunde in Nederland dient „verbeterd te worden, en elk lid moet doordrongen zijn van „z'n plicht, haar te verheffen.”

Wanneer men nu uit al het voorafgaande zou willen concludeeren dat Klinkhamer zich opgeofferd heeft voor zijn vak en voor zijne vakgenooten, en dat hij er al z'n vermogens en al z'n tijd aan gaf, dan zou men, gelooven wij, onjuist oordeelen.

Zeker, hij heeft z'n diverse functies niet als louter eerebaantjes opgevat en voor de voorbereiding van al z'n voordrachten en demonstraties vooral heeft hij veel moeite over gehad; maar wanneer hij deze laatste wist op te voeren tot een aantal, als in Nederland geen tweede vermocht te doen,

dan kunnen wij dat slechts verklaren, doordat de geestelijke voorbereiding ervan hem betrekkelijk nog zoo weinig moeite kostte. Velen worden door het speciale werk voor een wetenschappelijke voordracht weken of maanden lang in beslag genomen; K. niet, omdat hij (in 't algemeen gesproken) slechts heeft te putten uit den rijken voorraad aan kennis en technische bekwaamheid, welke hij zich, dank zij de gaven, hem door Natuur geschonken, met niet meer dan normale inspanning wist eigen te maken. En dit juist is het, wat, volgens onze meening, zijne positie in de Nederlandsche tandheekunde tot eene unieke heeft gemaakt: IJverig voor sociaal-tandheekundige en voor beroepsbelangen, zooals, gelukkig, verschillende anderen. Maar dit, naast een drukke praktijk, verbonden aan eene productiviteit in de wetenschappelijke vereenigingen zonder weerga, dat kan alleen schenken iemand, die, als hij, tandarts is bij de genade Gods.

Het is dan ook voor geen gering deel dit, dat ons reden tot verheuging geeft op 19 Mei: het besef, dat deze man naast het vele, wat hij voor ons is geweest gedurende 25 jaren, nog tijd en lust overgehouden heeft voor andere belangen, voor kunst en genoegen; dat hij naast de tandheekunst de levenskunst heeft verstaan.

En wij hebben dan ook geenszins het gevoel, onbescheiden te zijn, wanneer wij op dezen dag hem toewenschen, dat hem gezondheid en kracht, opgewektheid en lust mogen worden geschonken, opdat hij nog vele jaren lang kan blijven: een geacht collega, een leider van de Nederlandsche tandheekunde.

J. SANDERS Ezn.

Mei 1927.